

Rintamalisät

19.01.2021

Sisällysluettelo

1 Etuusohje	1
1.1 Asiakkaan kokonaistilanne	1
1.2 Myöntämisedellytykset	4
1.2.1 Määrä ja maksaminen	4
1.2.2 Hakeminen ja alkamisajankohta	4
1.3 Ylimääräinen rintamalisä	4
1.3.1 Määrä	5
1.3.2 Tarkistaminen ja lakkauttaminen	5
1.3.3 Hakeminen	5
1.4 Ulkomaille maksettavat rintamalisät	6
1.4.1 UR-rintamalisät	6
1.4.2 Sopimusrintamalisä	7
1.5 Rintamalisän muuttuminen	7

1 Etuusohe

Rintamalisään oikeuttavat tunnukset ja todistus

Tunnuksien antamista koskevat säännökset ovat niistä annetuissa asetuksissa:

- Asetus rintamasotilastunnuksesta (772/1969)
- Asetus rintamapalvelustunnuksesta (554/1978)
- Asetus rintamatunnuksesta (256/1988)
- Veteraanitunnusasetus (264/1977)

Tunnusten hakuaika on päättynyt viimeistään 31.12.1994.

Todistuksen antamista koskevat säännökset ovat eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetussa laissa (1039/1997):

- Sota-arkisto antaa lain 1 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun todistuksen miinanraivaustehtävässä olleelle. Todistuksen hakuaika on päättynyt 31.12.2004.

Ei oikeutta

Lisäksi Suomen sodissa 1939–1945 vapaaehtoisesti palvelleelle henkilölle on Sota-arkisto voinut myöntää ns. ulkomaalaisen rintamasotilastunnuksen edellyttäen, että hän ei ole Suomen kansalainen. Tunnuksen hakuaika on päättynyt 31.12.1994. Tunnuksen perusteella valtiokonttori maksaa vuosittain kuntoutusjakson ja/tai rintamarahan tai rintama-avustusta. Tämän tunnuksen perusteella ei myönnetä rintamalisää.

1.1 Asiakkaan kokonaistilanne

Kun olet asiakkaan kanssa palvelutilanteessa tai aloitat eläke-etuushakemuksen käsittelyn, kartoita ensin asiakkaan kokonaistilanne. Mieti asiakkaan tilannetta laajalaisesti esim. ikä, perhe, tulot, terveys, asuminen Suomessa ja ulkomailla. Aloita kartoitus Oiwan koostenäytöltä, josta näet etuuksien tilanteen mm. maksussa olevat etuudet, vireillä olevat etuudet ja yhteydenotot. Katso myös Asiakkaan palvelutiedot. Siellä voi olla ennakkotietoa asiakkaan asian selvittelystä ja asioinnista.

Huomio kartoitustilanteessa, tarvitsetko lisätietoja asiakkaalta ja huomioi perheen tilanne. Ole yhteydessä asiakkaaseen ensisijaisesti puhelimitse. Valmistaudu yhteydenottoon huolella, jotta asiakkaan kaikki asiat tulevat kerralla kuntoon. Asiakkaan palvelutarve voi edellyttää myös ajan varaamista esim. puhelinpalveluun. Kun varaat ajan asiakkaalle tai asiakas on itse varannut ajan, nosta tieto ajanvarauksesta Asiakkaan palvelutietoihin. Jos asiakas itse on varannut ajan, on hyvä tarkentaa ennakkosoitolla, mihin asiaan asiakas tarvitsee ajanvarausta. Ennen ajanvarauspalvelua, kartoita asiakkaan tilanne etuuksittain, missä etuuksissa palvelua tarvitaan.

Jos hakija on toimeentulotuen asiakas, tarvitsemasi liite esim. tiliote voi olla jo käytettävissä. Kun huomaat palvelutilanteessa, että asiakas tai perhe tarvitsee muita Kelan etuuksia tai palveluja, ohjaa asiakasta hakemaan tarvittavia etuuksia tai tee toimeksiantotyö toiseen etuuteen asian selvittämiseksi.

Jos Kelan etuudet ja palvelut eivät ole riittäviä ja asiakkaalla on sosiaalihuollon tarve esim. tulottomuus, taloudenhallinnan haasteita, asunnottomuus tai alentunut

toimintakyky, ohjaa asiakasta ensisijaisesti itse ottamaan yhteyttä kuntaan hakemaan sosiaalihuollon palveluita.

Asiakas voi tarvita myös erityistä tukea peruspalvelun lisäksi Kelan moniammatillisena palveluna, joka edellyttää useimmiten yhteistyötä Kelan ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Etuuksia ja palveluja, joilla voi olla vaikutusta asiakkaan elämäntilanteessa

Vakuuttaminen

- Onko vakuuttamisasia selvitetty? Vakuuttamistiedot eivät vastaa asiakkaan nykytilannetta?
- Onko vakuuttamisen hakemustyö vireillä? Onko asiakas toimittanut Y77- tai Y38-liitettä?
- Aloita tarvittaessa vakuuttamisen selvittäminen.

Eläkkeet ja oleskelu muualla kuin Suomessa

- Asuuko tai onko eläkkeenhakija asunut tai työskennellyt muualla kuin Suomessa? Onko U-liite täytetty?
- Aloita tarvittaessa ulkomaan eläkkeen hakeminen prosessin mukaisesti

Työeläkkeet ja korvaukset

- Saako asiakas muualta kuin Kelasta eläkkeitä tai korvauksia? Tarkista niiden vaikutus eläke-etuuksiin.

Takuueläke

- Onko eläkkeensaajan muut eläketulot pienet? Onko takuueläkeoikeutta?
- Onko kaikki eläkkeet haettu Suomesta ja ulkomailta, joihin voi olla oikeus?

Asumisen tuet

- Mikä on asiakkaan perhe- ja elämäntilanne?
- Mihin asumisen tukeen asiakkaalla on oikeus?

Eläkettä saavan hoitotuki

- Huomaatko eläke-etuutta ratkaistaessa tai palvelutilanteessa, että asiakkaan toimintakyky on heikentynyt eikä hän suoriudu päivittäisistä toiminnoistaan? Kehota asiakasta hakemaan eläkettä saavan hoitotukea.

16 vuotta täyttäneen vammaistuki

- Onko asiakkaan toimintakyky heikentynyt?
- Ennen eläkkeen alkamista asiakkaalla voi olla oikeus vammaistukeen.

Etuuksien maksaminen

- Osaako asiakas huolehtia raha-asioistaan?
- Asiakkaan toimintakyky ja elämänhallinta on voinut muuttua siten, ettei hän kykene enää huolehtimaan raha-asioistaan. Myös Kelasta voit olla yhteydessä DVV-virastoon (Digi- ja väestötietovirasto) edunvalvonta-asian vireille ottamisesta.

Lääkkeet

- Huomaatko eläke-etuutta ratkaistaessa, että asiakkaalla voisi olla oikeus erityiskorvattaviin lääkkeisiin? Ohjaa asiakasta hakemaan lääkkeen erityiskorvattavuutta.

Sairauspäiväraha

- Onko sairauspäivärahaa haettu?

Kuntoutus

- Huomaatko eläke-etuutta ratkaistaessa, että asiakas voisi hyötyä kuntoutuksesta?

Kuntoutusraha

- Onko kuntoutusrahaa maksettu samalta ajalta, jolta ole eläkettä myöntämässä? Huomioi silloin regressiperintä.

Työttömyyskorvaus

- Onko työkyvyttömyyseläke hylätty? Onko muutoksenhaku vireillä eläkkeestä?
- Kehota asiakasta tarvittaessa ilmoittautumaan työnhakijaksi toimeentulon turvaamiseksi.

Toimeentulotuki

- Onko asiakas tuloton tai tulot ovat pienet?
- Onko asiakkaan elämäntilanne muuttunut? Työttömyys, tulottomuus, asunnottomuus, aviero? Onko tehtävä ilmoitus sosiaalityön tarpeesta?
- Onko toimeentulohakemus vireillä? Onko maksuvaatimusta tehty eläke-etuuksiin?
- Tulisiko toimeentulotukihakemusta kiirehtiä?

Kotipalvelut ja omaishoidontuki

- Asuuko asiakas kotona ja hänellä on vaikeuksia selvitä päivittäisistä toiminnoistaan ilman ulkopuolisen tukea? Onko kunnan kotipalvelun tarvetta? Kehota asiakasta ottamaan yhteyttä asuinkunnan kotipalveluun tai tee ilmoitus kuntaan sovitulla tavalla.
- Toimiiko asiakas omaishoitajana? Kehota asiakasta tarvittaessa selvittämään kunnasta mahdollisuus omaishoidontukeen.

Jos havaitset kokonaistilanteen kartoittamisessa, että asiakkaalla on useita tai isoja ongelmia terveydessä, elämänhallinnassa tai toimeentulossa, hän voi hyötyä moniammatillisesta palvelusta. Lue lisää: Moniammatillinen palvelu

1.2 Myöntämisedellytykset

Rintamasotilaseläkelain mukainen rintamalisä maksetaan **Suomessa asuvalle** henkilölle, jolla on edellä mainittujen asetusten mukainen tunnus tai Sota-arkiston antama todistus osallistumisesta miinanraivaustehtävään. Rintamalisä maksetaan **myös ulkomailta asuvalle** henkilölle, jos hän saa kansaneläkettä (REL 1 § ja 9 §).

3/2005 (E4, luku X kohta 2.1.1)

1.2.1 Määrä ja maksaminen

Rintamalisän määrä 1.1.2021 alkaen on 125,46 euroa kuukaudessa. Tuloilla ja omaisuudella ei ole vaikutusta rintamalisän määrään.

Rintamalisä on veroton.

1.2.2 Hakeminen ja alkamisajankohta

Alkamisajankohta

Rintamalisää voi hakea vapaamuotoisesti esittämällä asianomaisen tunnuksen. Rintamalisä voidaan myöntää kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen hakemista. Hakemiskuukautta ei oteta huomioon takautuvaa hakuaikaa laskettaessa.

Takautuvasta hakuajasta voidaan erityisestä syystä poiketa. Erityisen syyn voidaan katsoa olevan, kun tunnushakemus on hylätty, mutta tunnus kuitenkin myöhemmin myönnetään valituksen perusteella. Rintamalisä voidaan tällöin myöntää naisille rintamapalvelustunnushakemuksen jättämistä seuraavan kuukauden alusta kuitenkin aikaisintaan 1.7.1981 ja miehille tunnushakemusta koskevan hylkäyspäätöksen antamisesta kuusi kuukautta takautuen kuitenkin rintamasotilastunnuksen perusteella aikaisintaan 1.9.1971 tai rintamatunnuksen perusteella 1.10.1988 taikka Sota-arkiston antaman miinanraivaajatodistuksen perusteella 1.3.2000 alkaen.

Jos rintamalisää ei kuitenkaan ole haettu kuuden kuukauden kuluessa tunnuksen myöntämisestä, ei kuuden kuukauden takautuvasta hakuajasta poiketa.

1.3 Ylimääräinen rintamalisä

Myöntämisedellytykset

Oikeus ylimääräiseen rintamalisään on **Suomessa asuvalla rintamalisänsaajalla**, jolle maksetaan kansaneläkettä. Ylimääräinen rintamalisä lasketaan siitä maksettavan kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 91,67 euroa kuukaudessa (vuonna 2021).

Sota-arkiston antaman miinanraivaajatodistuksen saaneilla ei ole oikeutta ylimääräiseen rintamalisään.

Jos kansaneläke on suhteutettu, ylimääräinen rintamalisä lasketaan kuitenkin suhteuttamattomasta kansaneläkkeestä, jota määrättäessä otetaan tulona huomioon myös ulkomailta maksettavat eläkkeet ja niihin rinnastettavat jatkuvat etuudet (REL 9 a § 4 ja 5 mom.).

Kansaneläkkeen suhteutus saattaa aiheuttaa tilanteita, joissa eläke muodostuu pelkästään rintamalisästä ja ylimääräisestä rintamalisästä.

Vuositulo

Ylimääräisessä rintamalisässä otetaan tuloksi samat eläkkeet ja korvaukset kuin kansaneläkkeessä ja lisäksi kaikki ulkomailta maksettavat eläkkeet ja korvaukset.

1.3.1 Määrä

Ylimääräinen rintamalisä on 45 %–25 % henkilön siitä kansaneläkkeen määrästä, joka ylittää 91,67 euroa/kk. Ylimääräisen rintamalisän määrä on 45 %, kun eläkkeensaajalla ei ole lainkaan siihen vaikuttavia tuloja. Tulojen noustessa prosentti alenee asteittain siten, että tulojen ollessa 220,05 euroa/kk tai enemmän, ylimääräinen rintamalisä on 25 %.

Suurin mahdollinen ylimääräinen rintamalisä on perhesuhteista riippuen 226,04 € - 258,13 euroa/kk. Pienin maksettava ylimääräinen rintamalisä on 6,53 euroa kuukaudessa.

Määrät ovat vuoden 2021 määriä.

Veronalaisuus

Ylimääräinen rintamalisä ei ole veronalaista tuloa.

1.3.2 Tarkistaminen ja lakkauttaminen

Ylimääräinen rintamalisä tarkistetaan tai lakkautetaan, kun **kansaneläke tarkistetaan tai lakkautetaan** (tulot, perhesuhteet). Ylimääräinen rintamalisä tarkistetaan myös, kun siihen vaikuttavassa tuloksi otettavassa ulkomaan eläkkeessä tapahtuu muutos tai tällainen eläke myönnetään.

Jäätyminen

Koska ylimääräinen rintamalisä lasketaan kansaneläkkeen tuloarvion perusteella, tulot jäätyvät kuten kansaneläkkeessä.

1.3.3 Hakeminen

Ylimääräinen rintamalisä myönnetään hakemuksetta rintamalisän ja kansaneläkkeen saajalle. Lisää on kuitenkin haettava silloin, kun kansaneläkettä ei makseta asumisaikaan suhteuttamisen vuoksi. Hakemukseksi riittää asianomaisen tunnuksen esittäminen.

1.4 Ulkomaille maksettavat rintamalisät

Vain ulkomaille maksettavia rintamalisiä ovat UR-rintamalisät ja sopimusrintamalisä. Myös rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisiä voidaan maksaa ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle, joka saa kansaneläkettä.

1.4.1 UR-rintamalisät

Myöntämisedellytykset

UR-rintamalisä myönnetään ulkomailla asuvalle henkilölle, joka ei saa kansaneläkettä edellyttäen, että hänellä on rintamasotilas-, rintamapalvelus-, rintama- tai veteraanitunnus tai todistus osallistumisesta miinanraivaustehtäviin, ks. Rintamalisään oikeuttavat tunnukset ja todistus.

Määrä ja maksaminen

UR-rintamalisän määrä on 1.1.2021 lukien 1504,09 euroa.

Rintamalisä maksetaan **kuuden kuukauden maksujaksoina** kaksi kertaa vuodessa siten, että syyskuun 22. päivänä lisä maksetaan ajalta 1.4. – 30.9. ja maaliskuun 22. päivänä ajalta 1.10. – 31.3. Kummallakin kerralla maksetaan puolet rintamalisän kokonaismäärästä. Jos rintamalisä lasketaan maksujaksoa lyhyemmältä ajalta, on kuukausimäärä 1/6 vuosimäärän puolikkaasta. Rintamalisiä korotetaan KE-indeksillä kerran vuodessa 1.4. alkavan maksujakson alusta. Rintamalisään ei makseta viivästyskorotusta.

Rintamalisä maksetaan etuudensaajan ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Rintamalisänsaaja joutuu itse maksamaan pankkien välityskustannukset, jotka aiheutuvat rintamalisän siirtämisestä ulkomaille.

Rintamalisäilmoitus

UR-rintamalisänsaajalle lähetetään noin 2,5 kuukautta ennen maksujakson päättymistä rintamalisäilmoitus, jossa tiedustellaan olosuhteissa tapahtuneista muutoksista. Rintamalisä maksetaan vasta, kun ilmoitus on palautunut KV-keskukseen. Jos henkilö ei palauta ilmoitusta, rintamalisän maksaminen keskeytetään.

Veronalaisuus

UR-rintamalisä ei ole Suomessa veronalaista tuloa. Saajan asuinmaassa lisä voi olla verotettavaa tuloa.

Hakeminen

Rintamalisiä voi hakea vapaamuotoisesti esittämällä asianomaisen tunnuksen.

Hakemuksen vastaanottanut toimisto rekisteröi hakemuksen vireille ja lähettää sen KV-keskukseen. Maksuosoitetta ei kuitenkaan rekisteröidä vastaanottaneessa toimistossa.

Alkaminen

UR-rintamalisäoikeus alkaa sen maksujakson alusta, jonka aikana hakemus on saapunut Kelaan. UR-rintamalisää myönnettäessä ei siten sovelleta kuuden kuukauden takautuvaa hakuaikaa.

Jos eläkkeen maksaminen on lakkautettu ulkomaille muuton vuoksi, UR-rintamalisä myönnetään kansaneläkkeen lakkauttamista seuraavan kuukauden alusta.

Lakkauttaminen

UR-rintamalisä lakkautetaan, kun ulkomailta asuvalle lisän saajalle myönnetään kansaneläke sosiaaliturvasopimuksen perusteella.

Ratkaiseminen

UR-rintamalisähakemukset ratkaistaan KV-keskuksessa.

1.4.2 Sopimusrintamalisä

Oikeus sopimusrintamalisään perustuu ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annettuun lakiin, mutta muutoin sopimusrintamalisään sovelletaan rintamasotilaseläkelain säännöksiä ([URL 7 §](#)).

Myöntämisedellytykset

Sopimusrintamalisä voidaan myöntää ulkomailta asuvalle ulkomaan kansalaiselle, joka saa kansaneläkettä Suomen ja vieraan valtion välisen sosiaaliturvasopimuksen perusteella. Tunnusedellytys, ks. UR-rintamalisä.

Määrä ja maksaminen

Sopimusrintamalisän määrä on 125,46 euroa/kk (vuonna 2021). Se maksetaan kuukausittain kansaneläkkeen yhteydessä. Sopimusrintamalisä ei ole Suomessa veronalaista tuloa. Saajan asuinmaassa lisä voi olla verotettavaa tuloa.

Hakeminen ja ratkaiseminen

Sopimusrintamalisää haetaan sosiaaliturvasopimuslomakkeilla. Hakemus voidaan jättää mihin tahansa Kelan toimistoon tai ulkomailta toimivaltaiseen vakuutuslaitokseen.

Hakemuksen ratkaisee KV-keskus.

1.5 Rintamalisän muuttuminen

Erilaisia rintamalisiä ei makseta samanaikaisesti.

Muutto Suomeen

Suomeen muuttavan henkilön UR-rintamalisä lakkautetaan KV-keskuksessa, minkä jälkeen kotikunnan vakuutuspiiri ratkaisee kansaneläkkeen ja rintamalisän tai pelkän rintamalisän. Jos kansaneläke, rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä myönnetään takautuvasti ajalta, jolta on maksettu UR-rintamalisää, UR-rintamalisää pidetään rintamasotilaseläkelain mukaisen rintamalisän ennakkosuorituksena.

Muutto ulkomaille

Kun eläkkeensaaja muuttaa vakinaisesti ulkomaille, KV-keskus lakkauttaa tarvittaessa kansaneläkkeen ja myöntää UR-rintamalisän.

Kun pelkkää rintamalisää saava muuttaa ulkomaille, kotikunnan vakuutuspiiri lakkauttaa rintamalisän ja KV-keskus myöntää UR-rintamalisän.